

กองทุนการออมแห่งชาติ ... หลักประกันยามเกษียณ ของแรงงานนอกระบบ

ประเทศไทยเข้าสู่สภาวะ “แก่ก่อนรวย” เพราะยังไม่ทันจะก้าวไปเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ก็ต้องนับถอยหลังเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วเสียแล้ว¹ ประชากรวัยแรงงานที่มีสัดส่วนลดลง จำเป็นต้องแบกรับหน้าที่ดูแลประชากรรุ่นพ่อแม่ ลูกป้าหน้าอา ปู่ย่าตายาย ที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาระที่เพิ่มขึ้นนี้จะทำให้ครัวเรือนจำนวนไม่น้อยต้องประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิตมากขึ้น หากไม่มีหลักประกันรายได้มาช่วยเหลือผู้สูงอายุ

กองทุนการออมแห่งชาติ เรียกสั้นๆ ว่า กอช.² เป็นอีกหนึ่งนโยบายสำคัญที่มุ่งบรรเทาปัญหาข้างต้น โดยมุ่งสร้างรายได้ที่แน่นอนในยามเกษียณให้แก่กลุ่มแรงงานที่ไม่มีรายได้ประจำ อาทิ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ เกษตรกร ลูกจ้างรายวันหรือลูกจ้างชั่วคราว รวมทั้งนักเรียนและนิสิตนักศึกษา คนเหล่านี้มีจำนวนมากถึงประมาณ 35 ล้านคน หรือกว่าครึ่งของประชากรไทยทั้งหมด กอช. มุ่งให้มีระบบการออมรองรับวัยเกษียณในลักษณะเดียวกับระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของแรงงานกลุ่มอื่นๆ เพื่อป้องกันไม่ให้นักไทยตกอยู่ในความยากไร้ในวัยชรา ทั้งนี้ในปัจจุบันการออมเงินเพื่อเกษียณนั้นมีเพียงรูปแบบการออมเงินภาคบังคับสำหรับกลุ่มมนุษย์เงินเดือนเป็นส่วนใหญ่ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนประกันสังคม เป็นต้น

กำเนิด กอช.

แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 600-1,000 บาทต่อเดือน (ตามช่วงอายุ) ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งที่ตอบสนองการเข้าสู่สังคมสูงวัยของไทย แต่เงินจำนวนดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ภาครัฐจึงต้องการส่งเสริมการออมของแรงงานนอกระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว รัฐบาลสมัยที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายกรณ์ จาติกวณิช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงได้ผลักดัน พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 ขึ้น และจัดตั้งกองทุนการออมขึ้นตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง เพื่อส่งเสริมการออมสำหรับสมาชิกที่เป็นแรงงานนอกระบบกว่า 24.6 ล้านคน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ยังไม่มีระบบสวัสดิการรองรับในวัยเกษียณอายุ

โดยก่อนหน้านั้นคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบตามมติสมัชชาผู้สูงอายุให้สร้างระบบดังกล่าวขึ้น รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือการออมเพื่อการชราภาพที่เหมาะสม และได้นำเสนอต่อคณะอนุกรรมการผลักดันระบบการออมเพื่อวัยสูงอายุแห่งชาติ จนนำไปสู่การเสนอร่าง พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเห็นชอบในวันที่ 7 เมษายน 2554 และประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2554³

ภายหลังการประกาศใช้ พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 เครือข่ายแรงงานนอกระบบได้ขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายให้เกิดกลไกการบังคับใช้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม เวทีเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การยกย่องอนุบัญญัติที่ออกตาม พ.ร.บ. (อาทิ ร่างข้อบังคับคณะกรรมการ กองทุนการออมแห่งชาติ และร่างระเบียบกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นต้น) แต่ต่อมาในเดือนสิงหาคม 2554 พรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งและนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลชุดใหม่ได้เพิกเฉยต่อ พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ ภาคประชาชนจึงได้เรียกร้องต่อนายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ให้เร่งดำเนินการตาม

พ.ร.บ. กองทุนการออมแห่งชาติ แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง โดยรัฐบาลชุดนี้เลือกที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่ทำงานนอกระบบซึ่งไม่มีสวัสดิการในวัยเกษียณอายุออมเงินตามมาตรา 40 ของ พ.ร.บ. ประกันสังคมแทน ทั้งนี้ในช่วงท้ายของรัฐบาลมีผู้สมัครเป็นสมาชิกตามมาตรา 40 ของ พ.ร.บ. ประกันสังคมประมาณ 1 ล้านคน⁴

การผลักดันกองทุนการออมแห่งชาติเกิดขึ้นมาอีกครั้งในสมัยรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งมอบหมายให้กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน จนมีข้อสรุปว่า เห็นควรให้มีหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ดูแลหลักประกันด้านบำนาญของแรงงานนอกระบบ จึงตัดสินใจให้ยกเลิกมาตรา 40 กรณีบำนาญชราภาพ ตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม⁵ เนื่องจากเล็งเห็นว่า เป็นการทับซ้อนกับกองทุนการออมแห่งชาติ และเปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ดังกล่าวสามารถสมัครเป็นสมาชิก กอช. ได้โดยเริ่มรับสมัครสมาชิกในวันที่ 20 สิงหาคม 2558 ผ่านสาขาธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ 3 แห่งคือ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)⁶

สมาชิกออมเงินขั้นต่ำครั้งละ: 50 บาทขึ้นไป แต่สะสมได้ทั้งปีไม่เกิน 13,200 บาท/ปี
รัฐจะจ่ายเงินสะสมให้ตามช่วงอายุของสมาชิก

อายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี		รัฐจ่ายเงินสมทบให้ 50% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท
อายุตั้งแต่ 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี		รัฐจ่ายเงินสมทบให้ 80% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท
อายุตั้งแต่ 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี		รัฐจ่ายเงินสมทบให้ 100% ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท
อายุครบ 60 ปีขึ้นไป		รับบำนาญรายเดือน ตามเกณฑ์วงเงินอายุขัย

กอช. ทำงานอย่างไร

กอช. เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2558 มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐแต่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์ให้เกิดระบบการออมเพื่อวัยเกษียณที่ครอบคลุมแก่ทุกกลุ่มแรงงาน เพื่อให้แรงงานมีรายได้พื้นฐานในวัยสูงอายุ สร้างความมั่นคงให้ชีวิตในวัยเกษียณ และส่งเสริมวินัยการออมของครัวเรือน ซึ่งจะเพิ่มเงินออมของประเทศในอนาคต โดย กอช. รับเงินสะสมจากสมาชิก และเงินสมทบจากรัฐบาล ซึ่งให้ตามระดับอายุของสมาชิก จากนั้น กอช. จะนำเงินดังกล่าวไปบริหาร และเมื่อสมาชิกมีอายุครบกำหนดเกษียณที่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สมาชิกจะได้รับเงินบำนาญรายเดือนสำหรับเป็นผลตอบแทนจากการออมตลอดช่วงอายุที่ผ่านมา โดยรัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนไม่ให้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย ของธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารพาณิชย์ใหญ่อีก 5 แห่ง ดังนั้น กอช. จึงมุ่งลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง โดยต้องมีสัดส่วนลงทุนในหลักทรัพย์ดังกล่าวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเงินกองทุน เนื่องจากสวัสดิการที่ กอช. ให้กับประชาชนผู้ออมนั้น เป็นสวัสดิการต่างหากจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนั้นสมาชิก กอช. ที่อายุครบ 60 ปี ก็ยังสามารถรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้เช่นเดิม

ใครเป็นสมาชิก กอช. ได้บ้าง

กอช. ต้องการคุ้มครองแรงงานที่ไม่มีรายได้ประจำ (แรงงานนอกระบบ) และยกระดับการออมของแรงงานกลุ่มนี้ให้เทียบเท่ากับกลุ่มอื่นๆ ทำให้คนไทยทุกคนมีโอกาสรับบำเหน็จบำนาญในวัยเกษียณ ผู้ที่จะเป็นสมาชิก กอช. ได้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นบุคคลสัญชาติไทย
2. อยู่ในวัยกำลังแรงงาน อายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์
3. ไม่อยู่ในระบบกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง กล่าวคือ ต้องไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ไม่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญ

ข้าราชการ ไม่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือสมาชิกกองทุนอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันที่มีการจ่ายเงินสมทบฯ เพื่อกรณีชราภาพ

4. ไม่อยู่ในระบบบำนาญ ไม่ว่าจะเป็นระบบของภาครัฐหรือเอกชน

จะเห็นได้ว่า กอช. มุ่งพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมวัยเกษียณให้แก่บุคคลผู้ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งไม่มีรายได้ประจำอย่างกว้างขวาง เช่น แม่ค้าพ่อค้า คนขับรถแท็กซี่ แม่บ้าน เกษตรกร นักแสดง สถาปนิก แพทย์ ทนายความ ลูกจ้างรายวัน ลูกจ้างชั่วคราว นักเรียน นิสิตนักศึกษา บุคคลใดที่มีรายได้ประจำและมีสวัสดิการด้านการออมอื่นๆ คุ้มครองอยู่แล้วจึงไม่มีสิทธิเป็นสมาชิกของ กอช. นอกจากนี้ ผู้ที่เกษียณอายุราชการและไม่ได้ส่งเงินเข้าสู่กองทุนใดๆ สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ภายในปีแรกที่ กอช. เปิดให้บริการ และกำหนดให้ผู้สมัครที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกออมกับ กอช. ได้สูงสุดถึง 10 ปี นับจากวันที่เป็นสมาชิก ซึ่งจะทำให้ได้รับเงินสมทบจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ กล่าวคือหากสมัครสมาชิกในขณะที่อายุ 57 ปี ก็สามารถมีเวลาออมเงินได้จนถึงอายุ 67 ปี และรับผลตอบแทนภายหลังสมาชิกมีอายุ 67 ปีขึ้นไป ต่างจากกรณีทั่วไปซึ่งมีเวลาออมเงินได้เพียงอายุ 60 ปี และจะเริ่มรับผลตอบแทนตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป

ข้อดีข้อเสียและผลกระทบของ กอช.

ข้อดีที่ชัดเจนของ กอช. คือทำให้แรงงานที่รายได้ไม่แน่นอน มีโอกาสได้รับเงินบำนาญที่แน่นอนหลังเกษียณ เป็นการยกระดับสวัสดิการด้านการออมของแรงงานทุกกลุ่มให้มีโอกาสเข้าถึงหลักประกันสังคมได้ และช่วยจุนเจือค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการดำรงชีวิตหลังเกษียณ โดยระบบของ กอช. มีความยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนงานของประชาชนระหว่างงานประจำในระบบกับอาชีพอิสระ โดยหากผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบได้สมัครเป็นสมาชิก กอช. แล้วภายหลังได้เปลี่ยนไปทำงานในระบบ เช่น เปลี่ยนไปทำงานราชการหรือทำงานประจำกับบริษัท ก็ไม่จำเป็นต้องลาออกจากการเป็นสมาชิก กอช. อีกทั้งยังมีสิทธิส่งเงินสะสมได้เช่นเดิม เพียงแต่ในช่วงเวลา ที่มีงานประจำในระบบและเป็นสมาชิกระบบกองทุนเพื่อการชราภาพอื่นๆ รัฐบาลจะไม่ส่งเงินสมทบให้ และไม่คำนวณเงินสะสมรวมเป็นเงินบำนาญ

และหากเปลี่ยนกลับมาทำงานอาชีพอิสระอีกครั้ง ก็สามารถส่งเงินสะสมและได้รับเงินสมทบจากรัฐบาลได้ตามเดิม

อย่างไรก็ตาม สมาชิก กอช. ไม่สามารถสะสมเงินได้มากเท่าที่ต้องการ เนื่องจากรัฐบาลจำเป็นต้องส่งเงินสมทบเข้าสู่กองทุนจากงบประมาณของรัฐ จึงต้องกำหนดวงเงินที่สมาชิก กอช. สามารถสะสมเงินได้ โดยสูงสุดสามารถสะสมได้ปีละ 13,200 บาท เท่านั้น ทำให้ผลประโยชน์ที่จะได้รับในยามเกษียณถูกจำกัดไว้ด้วย โดยกรณีมากที่สุดหากสมาชิกเริ่มสะสมเงินเดือนละ 1,100 บาท ตั้งแต่อายุ 15 ปี คาดว่า จะได้รับบำนาญเดือนละ 10,795 บาท แต่หากสมาชิกมาเริ่มสะสมเงินจำนวนเดียวกันตอนอายุ 30 ปี คาดว่าจะได้รับบำนาญลดลงเหลือเดือนละ 4,821 บาท และถ้าเริ่มสะสมเงินจำนวนเดียวกันตอนอายุ 50 ปี จะเหลือเงินบำนาญที่คาดว่าจะได้รับเดือนละ 984 บาท สรุปได้ว่าระบบออกแบบมาให้สมาชิกต้องรีบตัดสินใจออมเงินตั้งแต่อายุยังน้อย เพื่อให้มีระยะเวลาออมยาวกว่า และตั้งใจให้ได้รับบำนาญหลังเกษียณจำนวนมากว่า แต่ไม่เปิดโอกาสให้ออมชดเชยด้วยจำนวนมากขึ้นในยามที่อายุมากขึ้น นอกจากนี้ กอช. ครอบคลุมเฉพาะการประกันรายได้ในยามชราภาพ แต่ไม่ครอบคลุมสวัสดิการกักขังในลักษณะที่แรงงานกลุ่มอื่นๆ อาจได้รับจากนายจ้าง และไม่ครอบคลุมสิทธิรักษาพยาบาล เช่น กองทุนประกันสังคมกรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ว่างงาน แต่แรงงานภายใต้ระบบ กอช. สามารถใช้สิทธิรักษาพยาบาลผ่านโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ได้อยู่แล้ว

ในภาพรวม การมี กอช. เป็นการส่งเสริมวินัยการออมที่ดีให้ภาคครัวเรือน และจะช่วยกระตุ้นระบบตลาดการเงิน และช่วยพัฒนากองทุนรวมของไทย แต่การที่รัฐบาลผูกพันต้องส่งเงินสมทบเข้า กอช. ทำให้รัฐบาลจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น โดยสำนักนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประเมินว่าหากแรงงานที่ไม่อยู่ในระบบเงินเดือนประจำทั้งหมด (แรงงานนอกระบบ ไม่รวมนักเรียนนักศึกษา) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 25 ล้านคน เข้าเป็นสมาชิก กอช. ทั้งหมด จะเพิ่มภาระงบประมาณปีละประมาณ 22.5 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.18 ของ GDP⁷

ความสับสนของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ภายใต้กฎหมายประกันสังคม

ระบบสวัสดิการด้านการออมเพื่อยามเกษียณของไทย ในขณะนี้ แบ่งเป็น 4 ระบบหลักๆ แยกออกจากกัน ได้แก่ (1) ระบบบำเหน็จบำนาญและกองทุนบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ (2) ระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและเอกชน (3) ระบบประกันสังคมของหน่วยงานเอกชน และ (4) กอช. สำหรับประชาชนทั่วไปซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขในระบบทั้งสามข้างต้น

ตารางแสดงสวัสดิการของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 แยกตามทางเลือกที่สมัครไว้

ทางเลือกเดิม (จำนวน เงินสะสม สมาชิก+รัฐ)	สวัสดิการของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ภายใต้กฎหมายประกันสังคม				
	ประสบ อันตราย/ เจ็บป่วย	ทุพพลภาพ	เสียชีวิต	บำเหน็จ (กรณี ชราภาพ)	บำนาญ (กรณี ชราภาพ)
1 สมาชิก 70+รัฐ 30	✓	✓	✓		
2 สมาชิก 100+รัฐ 50	✓	✓	✓	✓	
3 สมาชิก 100+รัฐ 100					✓
4 สมาชิก 170+รัฐ 130	✓	✓	✓		✓
5 สมาชิก 200+รัฐ 150	✓	✓	✓	✓	✓

ก่อนจะมี กอช. หากประชาชนผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือกลุ่มแรงงานนอกระบบต้องการออมเงินเพื่อยามเกษียณหรือยามชราภาพ อาจต้องเลือกเก็บออมเงินและลงทุนด้วยตนเอง หรือลงทุนผ่านกองทุนในเชิงพาณิชย์ต่างๆ หรือเลือกสมัครใจเป็นสมาชิกของกองทุนประกันสังคม ซึ่งกรณีสุดท้ายนี้จะเรียกว่าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ภายใต้กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม แต่เมื่อมี กอช. เกิดขึ้นเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ทำให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ระบบสวัสดิการใด จะอยู่ในระบบประกันสังคมต่อไป หรือย้ายมาเป็นสมาชิก กอช. และอาจเกิดคำถามว่า จะสามารถเลือกใช้สวัสดิการทั้งสองระบบได้หรือไม่

ในปัจจุบันมีผู้ประกันตนตามมาตรา 40 นี้เกือบ 2 ล้านคน โดยมีสิทธิประโยชน์หลายรูปแบบ ตามทางเลือกที่สมัครไว้ เมื่อมี กอช. จะทำให้สวัสดิการประเภทเงินบำนาญชราภาพของประกันสังคมถูกยกเลิกไปเนื่องจากซ้ำซ้อนกับหน้าที่ของ กอช. ทำให้สิทธิประโยชน์ใหม่ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มีดังนี้

- **ทางเลือกที่ 1** ยังเป็นสมาชิกประกันสังคมต่อไปได้ และสามารถสมัครเป็นสมาชิก กอช. ได้ เนื่องจากไม่ได้ส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ

- **ทางเลือกที่ 2** ยังเป็นสมาชิกประกันสังคมต่อไปได้ แต่ไม่สามารถเป็นสมาชิก กอช. ได้ เนื่องจากได้รับสวัสดิการกรณีชราภาพ (เงินบำเหน็จ) จากประกันสังคมแล้ว

- **ทางเลือกที่ 3** สิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ประกันตนกับกองทุนประกันสังคมและได้รับเงินคืนจากรัฐบาล โดยสามารถเลือกโอนย้ายไปสู่ระบบ กอช. ได้

- **ทางเลือกที่ 4** สิ้นสุดสภาพในส่วนสวัสดิการกรณีชราภาพ ทำให้มีสถานะเป็นสมาชิกทางเลือกที่ 1 โดยอัตโนมัติ ในส่วนสวัสดิการกรณีชราภาพสามารถเลือกรับเงินคืนเฉพาะส่วนนั้น หรือโอนเงินส่วนดังกล่าวไปเป็นสมาชิก กอช. ได้

- **ทางเลือกที่ 5** สิ้นสุดสภาพในส่วนสวัสดิการกรณีชราภาพเฉพาะเงินบำนาญ ทำให้มีสถานะเป็นสมาชิกทางเลือกที่ 2 โดยอัตโนมัติ ในส่วนสวัสดิการกรณีชราภาพสามารถเลือกรับเงินคืนเฉพาะส่วนนั้นได้ แต่หากต้องการโอนย้ายเงินส่วนดังกล่าวไปเป็นสมาชิก กอช. จำเป็นต้องลาออกจากการเป็นผู้ประกันตนฯ ทางเลือกที่ 2 ย้ายมาสมัครทางเลือกที่ 1 แทน เนื่องจากทางเลือกที่ 2 มีสวัสดิการกรณีชราภาพ (เงินบำเหน็จ) ซึ่งซ้ำซ้อนกับ กอช.

โดยสรุปแล้วเมื่อมี กอช. จะทำให้เหลือผู้ประกันตนตามมาตรา 40 เพียง 2 ทางเลือก และมีเพียงผู้ประกันตนทางเลือกที่ 1 ที่สามารถรับสวัสดิการจากทั้งระบบประกันสังคมด้านประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิต และรับสวัสดิการด้านการออมจาก กอช. พร้อมๆ กันได้ หากสมาชิกกองทุนประกันสังคมตามมาตรา 40 ต้องการโอนเงินจากกองทุนประกันสังคมในกรณีชราภาพไปยัง กอช. จำเป็นต้องแสดงความจำนงขอเป็นสมาชิก กอช. ต่อสำนักงาน

ประกันสังคมภายในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 26 กันยายน 2558 ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2559 และหากไม่ประสงค์จะโอนเงินไป กอช. แต่ต้องการรับเงินสะสมและเงินสมทบกรณีชราภาพคืน ต้องแสดงความจำนงไม่เป็นสมาชิก กอช. และยื่นสำเนาสมุดบัญชีออมทรัพย์ต่อสำนักงานประกันสังคมเพื่อรับผลประโยชน์คืน ทั้งนี้ สำนักงานประกันสังคมได้เตรียมพร้อมคืนเงินกรณีชราภาพให้สมาชิกดังกล่าวแล้ว ทั้งส่วนที่สมาชิกสะสมและเงินสมทบจากรัฐบาล โดยมีสมาชิกในเงื่อนไขดังกล่าวประมาณ 350,000 คน และคาดว่าจะต้องจ่ายเงินคืนประมาณ 2,000 ล้านบาท

สรุป

ถึงเวลาแล้วที่สังคมไทยจะต้องตระหนักและเตรียมความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยนโยบายของการจัดตั้ง กอช. ได้ช่วยลดช่องว่างของคนในสังคมในส่วนที่เหลือนกว่า 30 ล้านคนทั่วประเทศให้ได้รับสิทธิในการดูแลจากรัฐในยามที่พ้นจากวัยแรงงาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการออมเงินเพื่อการเกษียณเพียงความช่วยเหลือจากรัฐที่เป็นเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 600-1,000 บาทนั้น ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคตแน่นอน ดังนั้น กอช. จึงช่วยสร้างหลักประกันทางรายได้ที่สูงขึ้นให้กับแรงงานนอกระบบและผู้ประกอบอาชีพอิสระจำนวนมากซึ่งอาจไม่ได้ออมเงินในระยะยาวมาก่อน ดังนั้น ผู้ที่อยู่นอกระบบสวัสดิการสังคมจึงควรใช้โอกาสของการจัดตั้ง กอช. เพื่อออมเงินในระยะยาวอย่างจริงจัง อันจะเป็นการสร้างหลักประกันในยามเกษียณในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามสวัสดิการของ กอช. นั้นเป็นเพียงรายได้พื้นฐานที่ป้องกันไม่ให้ประชาชนตกอยู่ในลำบากในช่วงบั้นปลายชีวิต หากใครต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงเกษียณอายุอย่างแท้จริงแล้ว ก็จำเป็นต้องวางแผนการออมและการลงทุนของตนเองในระยะยาวด้วยอีกส่วนหนึ่งเพื่อสามารถรักษามาตรฐานการครองชีพตามที่พึงประสงค์ โดยหากเป็นไปได้คนไทยทุกคนควรเริ่มวางแผนการออมตั้งแต่วัยหนุ่มสาวเมื่อเริ่มประกอบอาชีพ เพื่อให้มีระยะเวลาในการออมมากพอที่จะสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาว

